

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

Тези

68-ої наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників, аспірантів
та студентів університету
Том 3

19 квітня – 13 травня 2016 р.

Полтава 2016

УДК 043.2
ББК 448лО

*Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Полтавського національного технічного університету
імені Юрія Кондратюка заборонено*

Редакційна колегія:

- | | |
|-----------------|--|
| Онищенко В.О. | д.е.н., проф., ректор Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка |
| Муравльов В.В. | к.т.н., доц., в.о. проректора з науково-педагогічної та методичної роботи |
| Васюта В.В. | к.т.н., доц., декан факультету інформаційних та телекомунікаційних технологій і систем |
| Іваницька І.О. | к.х.н., доц., декан гуманітарного факультету |
| Комеліна О.В. | д.е.н., проф., декан факультету менеджменту і бізнесу |
| Нестеренко М.П. | д.т.н., проф., декан будівельного факультету |
| Нижник О.В. | д.т.н., с.н.с, декан електромеханічного факультету |
| Павленко А.М. | д.т.н., проф., декан факультету нафти і газу та природокористування |
| Усенко В.Г. | к.т.н., доц., декан архітектурного факультету |
| Шинкаренко Р.В. | к.е.н., доц., декан фінансово-економічного факультету |

Тези 68-ої наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету. Том 3. (Полтава, 19 квітня – 13 травня 2016 р.) – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – 335 с.

У збірнику тез висвітлені результати наукових досліджень професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету.

©Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка,
2016

для розвитку навичок професійного мовлення. Існують також: інформативний діалог, інтерпретаційний діалог, сюжетний діалог, діалог-унісон, неускладнений полемічний діалог, ускладнений полемічний діалог, уточнюючий діалог, діалог-пояснення, діалог-заперечення, діалог емоційної відмови, діалог зустрічного питання тощо.

Є різні підходи до навчання діалогічного мовлення, із яких можна виділити два основних. Перший — «зверху вниз» — навчання діалогічного мовлення розпочинається зі слухання діалогу-зразка з його подальшим варіюванням, а згодом і створенням власних діалогів в аналогічних ситуаціях спілкування. Другий — «знизу вгору» — передбачає шлях від засвоєння спочатку елементів діалогу (реплік діалогічної єдності) до самостійної побудови діалогу на основі запропонованої навчальної комунікативної системи, що не містить прослуховування діалогів-зразків.

У навчанні діалогічного мовлення студентів можна виділити такі рівні формування діалогічних вмінь і навичок: 1) навички реплікування;

2) уміння поєднувати репліки в різні види діалогічних єдностей; 3) уміння будувати мікродіалоги з використанням засвоєних діалогічних єдностей на основі запропонованих навчальних комунікативних ситуацій; 4) уміння створювати власні діалоги різних функціональних типів на основі запропонованих комунікативних ситуацій.

Отже, відпрацювання діалогічних вмінь є одним із найбільш важливих аспектів у навчанні усному мовленню іноземною мовою.

Література

1. Кочан І. Нові освітні технології в практиці викладання української мови як іноземної / І. Кочан // *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. — 2008. — Вип. 3. — С. 14-20.

2. Мирошніченко А. Л. Навчання усного мовлення / А. Л. Мирошніченко // *Українська мова та література*. — 2004. — №31. — С. 9-13.

УДК 81'373.611=161.2

*Денисовець І.В., викладач
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка*

СЛОВОТВІРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СПОСОБУ СКЛАДАННЯ У ФОРМУВАННІ ЕМОЦІЙНО-ОЦІННИХ ЗНАЧЕНЬ ДЕРИВАТИВ

Семантика слова може набувати того чи того стилістичного забарвлення не лише внаслідок афіксації, але й семантичного зв'язку та зближення цього слова з іншим. В одних випадках зближувані слова втрачають самостійність лексичних і граматичних одиниць, їхні основи

більшою чи меншою мірою зрощуються, утворюють одне складне слово. В інших випадках те саме слово подвоюється. Таке подвоєння використовують тоді, коли треба передати вищий ступінь вияву тривалості, повторюваності дії або високий ступінь якості (*сидів-сидів, читав-читав, мудрий-мудрий, тихо-тихо*).

Складання – один із продуктивних способів морфологічного словотворення, за допомогою якого утворюють слова, що мають особливу композиційну структуру. Традиційно його поділяють на основоскладання і словоскладання. Складанням називають спосіб творення складних слів поєднанням двох або більше основ чи цілих слів або їх скорочень (усічень) [6, с. 625]. Цим воно відрізняється від інших способів морфологічного словотворення, орієнтованих на творення простих слів. Нині ж лінгвісти [3; 1; 5] засвідчують подальше зростання кількості складних слів в українській мові. За твердженням О.А. Стишова, найактивнішим способом словотворення на сучасному етапі (після суфіксації) є композиція [5, с. 9].

У цьому способі появи номенів виділяють також прикладковикористання (*радіус-вектор, дівчина-листоноша*) та редуплікацію (*добрий-добрий, синій-синій, радіий-радісінський*).

У творенні номенів прикладкового типу традиційно використовували іменники. Однак серед інноваційних лексем цього типу з'явилися ті, препозитивним компонентом яких є аббревіатура з означальною функцією, пор.: *VIP-дівчина, VIP-статус* та ін. Напр.: *Повністю він називається «Той Світ, де створюються нічні кошмари», я, панна Оленка, – VIP-дівчина* [2, с. 51]; *Охороно! – раптом загукала Явдоха, яка на час бійки й забула про свій нинішній VIP-статус* [2, с. 107]. Раніше Н.Ф. Клименко зазначала, що «жодного юкстапозита від аббревіатур не зафіксовано» [4, с. 44]. Появу таких одиниць пов'язують із словотвором, а саме з одним зі словотвірних способів – словоскладанням. В основі такого трактування лежать всього два критерії: 1) слова як одиниці; 2) творення і операції з цими словами – складання.

Редуплікація – це традиційно виділюваний різновид словоскладання. Суть її полягає в повному або (частіше) частковому повторенні кореня, основи або всього слова [6, с. 568]. Спираючись на таке визначення, виділяють рівневі різновиди редуплікації: звукова (повторення звуків), словотвірна (повторення морфем), синтаксична (повторення слів). Більшість одиниць, утворених повторенням інших мовних одиниць, не має номінативної функції (*буль-буль, сину-сину, ай-ай, так-таки-так*). Зважаючи на те, що редуплікація здебільшого виявляється в словотворенні і зумовлює утворення складних слів, найбільше юкстапозитів [6, с. 568], ми визначаємо редупліковані одиниці, що постали з двох чи навіть трьох самостійних слів, як особливий різновид юкстапозитів.

Лексеми, утворені способом складання, реалізують різноманітні стилістичні колорити (урочистості, пестливості, ласкавості, інтимності, зневаги, згрубілості тощо). Такі емоційно-оцінні деривати найчастіше

пов'язані з іменниками, хоч іноді в них поєднані основи слів й іншої частиномовної належності (прикметників, прислівників, дієслів). Зазвичай їх використовують для змалювання відтінків значущості, вагомості, шанування, звеличення, якщо йдеться про позитивну оцінку, проте складні лексеми набувають і негативної семантики. У дитячому художньому дискурсі експресивність складних дериватів полягає в їхній здатності посилювати або послаблювати інтенсивність дії або ознаки, якості в змалюванні певних ситуацій чи портретних характеристик, особливо за допомогою складних прикметників.

Література

1. Азарова Л.Є. *Складні слова в українській мові: Структура, семантика, концепція «золотої» пропорції* / Л.Є. Азарова. – Вінниця, 2000. – 222 с.
2. Воскресенська Н. *Останнє бажання короля [Текст]* / Ніна Воскресенська. – К.: Зелений Пес, 2006. – 224 с.
3. Карпіловська Є.А. *Конструювання складних словотвірних одиниць* / Є.А. Карпіловська. – К.: Наук. думка, 1990. – 156 с.
4. Клименко Н.Ф. *Словотворча структура і семантика складних слів у сучасній українській мові* / Н.Ф. Клименко. – К.: Наук. думка, 1984. – 251 с.
5. Стишов О.А. *Особливості розвитку лексичного складу української мови кінця ХХ ст.* / О.А. Стишов // *Мовознавство*. – 1999. – № 1. – С. 7–21.
6. *Українська мова. Енциклопедія*. – 3-є вид., зі змінами і доп. – К.: Вид-во «Українська енциклопедія» імені М.П. Бажана, 2007 – 856 с.

УДК 378.4 : 811.161.2 : 001.4

*Мірющенко А.Р., студентка гр. 201 – Б
Науковий керівник Ісаєнко Т.К., к.пед.н. доцент
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка*

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛІЦИЗМІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Загальновизнаним є той факт, що упорядкування, унормування, кодифікація і уніфікація української термінології належить до державотворчих процесів. Цей процес вимагає від термінологічної системи відповідності сучасним потребам науки і суспільства. Проблема англіцизмів в українській мові є актуальною і потребує ретельного дослідження.

Серед лінгвістичних проблем, пов'язаних з розбудовою українських термінів, що містять специфічні національні риси, виокремлюють найголовніші: виявлення англіцизмів у різних терміносистемах і наукове обґрунтування їх уживання; з'ясування ролі й місця інтернаціоналізмів та їх національних відповідників у різних терміносистемах; способи відбору назв предметних дій; способи відбору найменувань предметних